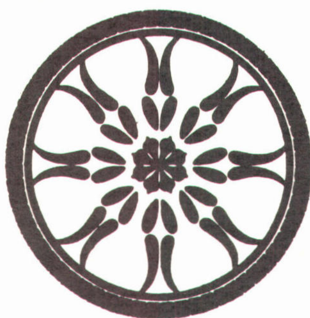

SADDHARMA

de afbeelding van de Buddha-figuur op de titelpagina is een foto van een 18de eeuws Japans beeld.
Deze Buddha heet AMIDA, de Buddha van het oneindige licht, heer van het westerse paradijs, gezeten in de handhouding van meditatie
het beeld bevindt zich in het Leids Volkenkundig Museum
de foto werd gemaakt door Else Madelon Hooykaas

S A D D H A R M A

TIJDSCHRIFT STICHTING NEDERLANDS BUDDHISTISCH CENTRUM

6e jaargang 3e aflevering april 1973

Redactie-adres: Bornsestraat 61, Hengelo (O).

Secretariaat Stichting: Storm van 's Gravesandeweg 75, Wassenaar.

Postgiro: 152 00 22, t.n.v. de penningmeester van de Stichting Nederlands Buddhistisch Centrum, Bornsestraat 61, Hengelo (O.).

Min. donatie 1973 ƒ 25,-- (echtpaar ƒ 35,--; studerenden ƒ 15,--).

MEDEDELINGEN VAN HET BESTUUR

Overeenkomstig onze aankondiging in het mededelingenblad, zal onze LENTEBIJEENKOMST plaatshebben op zondag 6 mei a.s. aanvang 10 uur, in het gebouw van de Stichting Yoga Nederland, de Beaufortlaan 6 te Baarn. Aanmelding door overmaking van ƒ 3,50 p.p. op de girorekening van de penningmeester der Stichting (zie boven), of schriftelijke of telefonische aanmelding aan haar adres. (Tel. 05400 - 17573).
Voor het programma verwijzen wij u naar de vorige aflevering van Saddharma (het mededelingenblad).
Van de heer Mertens ontvingen wij inmiddels bericht dat de titel van zijn lezing over vipassanâ-meditatie zal luiden: Een levensformule.
De heer van de Velde deelde ons mee dat hij niet in 10 min. zijn visie op het begrip wedergeboorte kan uiteenzetten. Hem is nu het halve uur, dat wij voor de inleiding op het gespreksthema hadden uitgetrokken, toebedeeld, zodat de inleidingen der beide andere in het programma genoemde sprekers komen te vervallen. Wel zullen zij beiden, na de inleiding deel uitmaken van een forum ter ondersteuning van het gezamenlijk gesprek.

De CURSUS BOEDDHISME kunnen wij nu enigszins nader omschrijven. Prof. Dr. J. Ensink, sanskritist aan de universiteit te Groningen, hebben wij in principe bereid gevonden een serie van drie lezingen te houden over "De historische achtergrond van het ontstaan van het boeddhisme". De bijeenkomsten zullen wellicht kunnen worden gehouden in het Academiegebouw van de Utrechtse universiteit, op zaterdagmiddagen met tussenpozen van veertien dagen, te beginnen in oktober a.s. Het is de bedoeling de lezingen te ondersteunen met een literatuurlijst en gestencilde syllabus; er zal gelegenheid zijn tot het stellen van vragen. Voor donateurs van de Stichting ramen wij de kosten op ± ƒ 22,--, voor niet-donateurs ƒ 28,--.
De cursus zal alleen doorgang kunnen vinden bij deelneming van ± 30 personen. Wij verzoeken degenen die belangstelling hebben, dringend zich te melden. Is er voldoende animo, dan hopen wij in de volgende Saddharma een inleidend woord door Prof. Ensink op te nemen.

WORLD FELLOWSHIP OF BUDDHISTS: het bestuur heeft besloten dat zal worden gestreefd naar het verkrijgen van vertegenwoordiging van de Stichting in deze boeddhistische wereld-organisatie.

De heer P. van der Beek zal een BOEKENLIJST samenstellen van aanbevolen literatuur over het boeddhisme. Een stencil hiervan zal de donateurs worden toegezonden.

Op de jaarlijkse bijeenkomst van "Geestelijk Réveil" in Amsterdam op 31 maart en 1 april l.l. heeft mevrouw Ans Stade onze Stichting zeer effectief vertegenwoordigd met een boekentafel met lectuur over boeddhisme. Het was een veeleisende taak, waarvan zij zich uitnemend heeft gekweten. We betuigen haar graag hartelijk dank!

Tenslotte: voor de ADRESSEN DER WERKGROEPEN verwijzen wij u naar het februari-nummer van Saddharma.

INGEZONDEN MEDEDELINGEN

Een van onze donateurs verzocht ons het volgende onder uw aandacht te brengen:
De Stichting Ned. Hulpfonds voor Boeddhistische Geestelijken N.H.B.G. heeft besloten tot het geven van een maandelijkse bijdrage in de kosten van levensonderhoud, voorlopig voor een jaar, aan Geshe (Dr.) Nyima uit Tibet, die momenteel in Zwitserland verblijft.
Dr. Nyima, een groot kenner van Tibet èn Mongolië, is thans bezig met het schrijven van een vijfde en vermoedelijk laatste boek over wijsbegeerte. Zoals verscheidenen van u weten, was hij enige jaren verbonden aan de Universiteit van Leiden.
Ter voldoening aan het verzoek dat door enkele goede kennissen van Dr. Nyima uit Leiden aan de Stichting is gedaan, zal nog een bedrag van tenminste ƒ 500,-- voor het komende jaar moeten worden bijeengebracht.
Bijdragen kunnen worden overgemaakt op girorekening 1608754 t.n.v. de Penningmeester van de N.H.B.G. (mevr. Zelvelder-van der Laan) te Delft.

Voorts ontvingen wij het verzoek u attent te maken op het volgende:
Het is misschien interessant voor onze donateurs om eens kennis te maken met de afdeling Boeddhisme en Tibetaans in het Indologische Instituut van de Rijksuniversiteit Leiden (ook genaamd Instituut Kern).
De afdeling Boeddhologie heeft een rijke bibliotheek op het gebied van het Boeddhisme (Theravâda, Mahâyâna, Vajrayâna, Ch'an/Zen en andere secten, geschiedenis, logica, kunst etc.). Mevrouw C.L. Hoog, wetenschappelijk ambtenaar aan deze afdeling, zal de zaterdagen 12 en 26 mei van 12-3 uur in het Instituut aanwezig zijn, om belangstellenden te laten zien wat er allemaal op dit gebied gaande is. Wie niet aan de Universiteit is ingeschreven, kan toch boeken lenen. Het is vijf minuten lopen v.a. het station Leiden (achteringang van het museum Volkenkunde, 1e Binnenvestgracht 33).

MEER LICHT DOOR HET REINIGEN VAN DE GEEST.

In de lotoshouding gezeten verdwijnt met elke ademtocht een deel der drukte van alledag. Hoe ontspannen het gelaat, hoe licht het lichaam. De ogen zijn gesloten, toch zien zij helder in de duisternis. In de Oneindigheid is elk punt het middelpunt. Rondom, dichtbij en tot in de hemelen, onbegrensd, het Niets.... Dit was altijd en zal altijd zijn. Opeens zichtbaar en voelbaar wordt de Rust die deze werkelijkheid is,-de Bron. Dan breekt het door, zoals de zon door wolken - het lichaam wordt doorstroomd. De stroom was er altijd al en overal, doch plotseling stond het lichaam op de juiste golflengte afgestemd.

De stap van de veelheid der dingen naar de Rust, - daar gaat het om. De tijd bestaat niet behalve voor wat tijdelijk is en dan nog, alles is rond. Uit de oorsprong terugkeren naar het begin, en er is niets veranderd. Naarmate de dingen minder in ons leven, in die mate kunnen we onze aandacht bepalen bij de niet-dingen en glimlachend het noodzakelijke dagelijkse handelen verrichten, en weten. Hoe mensen zich vermoeien bij het vangen met een bodemloos net! Opgehoopte resten van een verleden,-waarom begint men niet met ruimen? De serene rust is binnen èn buiten, - alleen, hiertussen ligt de barrière. Tracht dagelijks te reinigen, om steeds ontvankelijker te worden voor het Licht. Niet gehecht zijn betekent niet niet-handelen, integendeel. Het betekent wel niet in het handelen opgaan, maar zich overgeven aan wat werkelijk is. Dan geschiedt het handelen als zonder moeite.

J.A. Meyer, Curaçao.

WAAR GOED GEDRAG IS, DAAR IS WETEN -
WAAR WETEN IS, DAAR IS GOED GEDRAG.

(Dîgha-Nikâya, S.IV,22)

Het is eigenlijk spijtig dat we gedwongen zijn het kernachtige en niet onwelluidende woord 'sîla' weer te geven met zo'n tamelijk bloedeloze omschrijving. Maar wat is het alternatief? Bij 'deugd', 'deugdzaamheid', 'zedelijkheid' dreigen associaties met Jantje zag eens pruimen hangen of koningin Victoria, en het enige dat bij mijn weten acceptabel zou zijn, is 'juist gedrag'. Dat zou het voordeel hebben tegelijk minder vaag en minder pretentieus te zijn dan 'goed gedrag'. Maar het laatste is ons meer vertrouwd, en het klinkt iets beter.
'Paññâ' wordt ook wel vertaald met 'wijsheid' of 'inzicht'. Maar roept 'wijsheid' niet het beeld op van een grijsaard, die levensadviezen uitdeelt welke uitmunten door bezadigdheid en olie-op-de-golven-gieten? En 'inzicht' heeft het bezwaar dat niemand zich nog realiseert welke mooie beeldspraak in het woord verscholen ligt en dat het evengoed als bij 'vergezicht' om een zien gaat. Inzicht heeft men in koken of wiskunde. Maar kan het ook betekenen: schouwen in de diepten der werkelijkheid? - Dus dan maar 'Weten'; in de hoop dat de hoofdletter erop attenderen zal dat het hier om een heel bijzondere vorm van weten, om een 'verheven weten', gaat.
Want paññâ wordt bereikt aan het einde van de Weg, welke men was opgegaan op grond van de 'juiste zienswijze', de overtuiging dat de Dhamma, de Leer van de Boeddha, tot verlossing zal leiden. Maar in de ervaring die het wezen uitmaakt van paññâ, wéét men dat dit zo is, dan is de leer van 'kom-en-zie' verwezenlijkt. Men weet dan 'werkelijk', zoals het in de teksten heet. En het woord werkelijk heeft hier een dubbele bodem: het weten is niet meer een oppervlakkig kennis-hebben-genomen-van, maar vervult ons wèrkelijk, het heeft merg en been doordrongen; en tegelijk betrekt dit weten zich op de werkelijkheid, we zien de dingen zoals ze werkelijk zijn.

Het is bekend dat goed gedrag een voorwaarde is om tot juiste geestenconcentratie te komen (immers, "de geur van een lelie gaat verloren in een haringvat", zoals een

bhikkhu ons op een onzer bijeenkomsten voorhield), - en daarmee óók een der voorwaarden om tot Weten door te dringen.
Maar bovenstaand citaat uit de Pâlicanon gaat veel verder. In deze tekst worden goed gedrag en Weten zó innig verstrengeld gedacht, dat waar het één aanwezig is ook het ander verschijnt, en omgekeerd.
M.a.w.: telkens als de juiste zienswijze tot goed gedrag heeft geleid, is er tegelijk al een stukje Weten verwezenlijkt. Maar ook andersom: is er Weten, dan vloeit goed gedrag daaruit voort, het Weten wordt de hefboom van het handelen. Wat eerst voortdurende waakzaamheid heeft gevraagd, komt nu spontaan tot stand, - ja, ook die 'juiste waakzaamheid' zelf is tot eigenschap en daarmee tot een psychische vanzelfsprekendheid geworden. Het kost geen inspanning meer om zich te concentreren op het ogenblik, zodat men de situaties die zich voordoen, helderder en zuiverder ziet. Daarom zal ook het handelen vanzelf harmonischer zijn, - in het ideale geval van een natuurlijk fijnheid, die geen medeschepsel kwetst, en vanuit een vitaliteit die zich niet op opdringerige wijze uit, maar meer in de vorm van een altijd aanwezige bereidheid.

Zo weerlegt ons citaat uit de canon nadrukkelijk, wat zo vaak gesteld wordt: dat goed gedrag, althans in het hînayâna-boeddhisme, alleen maar het míddel zou zijn om persoonlijke verlossing te bereiken. Ik laat hier in het midden of dit verwijt terecht is; in elk geval is het niet de houding die in de Pâliteksten aanmoediging of rechtvaardiging vindt.
Toch is het misverstand in zoverre wel begrijpelijk, dat bij een opsomming in een climax 'goed gedrag' vooráán staat. Maar anderzijds wordt het Weten zelf, aan de top van de opklimmende reeks, toch juist omschreven als een doordrongen zijn van de 'vier edele waarheden'; w.o. dus ook die van de Weg, die goeddeels met goed gedrag samenvalt! En zo dringt zich de omkering vanzelf op: goed gedrag - (juiste geestesconcentratie) - Weten; maar blijkbaar óók: Weten - (juiste geestesconcentratie) - goed gedrag.
Bovendien vinden wij in menig tekstdeel deze opsomming nog gevolgd door de vaste formule: (dienend tot)

"voordeel en geluk van velen, uit ontferming met de wereld, tot voordeel, welzijn en geluk van goden en mensen". - Als alle verlangens zijn uitgedoofd, is dit dus het verlangen dat nog rest, en waarin alle subjectiviteit in volmaakte vervulling schijnt te zijn opgegaan.[1]

Nu meende de Boeddha niet dat het zo eenvoudig was om tot deze integratie te komen. Hij geloofde niet dat de mens 'van nature' goed is en zich maar heeft te ontdoen van de druk der maatschappelijke conventies om gelukkig en harmonieus te zijn. De situatie waarin de mens verzeild is geraakt, is immers juist het resultaat van de weg die onze ménselijke natuur ons heeft opgedreven, en de loop die de historie genomen heeft, is niet omkeerbaar. Maar ze is in principe wel om te buigen en verschillende tegenkrachten, die óók in de natuur werken, maken het in het individuele geval ook mogelijk. Maar dan moeten wij wel bereid zijn, er ons helemaal op te richten.

Want wat behelst nu dat Weten of, zoals staat in de canonieke teksten, "de heerlijkheid van het waarlijk verheven schouwen", dat bereikt wordt door de Middenweg te volgen, "die visie en wijsheid schenkt" en leidt tot "geestelijk evenwicht, inzicht, verlichting, nibbâna"? De werkelijkheid zien, niet zoals ze zich aan de oppervlakkige toeschouwer voordoet maar zoals ze ís, is inzien dat de wereld het 'midden' houdt tussen zijn ("voor wie het ontstaan der dingen beschouwt") en niet-zijn ("voor wie het vergaan der dingen beschouwt"). Het is een conclusie die de moderne fysica, die ons heeft geleerd dat materie onbegrensd deelbaar lijkt te zijn, schijnt te bevestigen; binnen het atoom wervelen de elektronen rond en men is al in het ongewisse of men de bouwstoffen der materie nog wel 'materie' kan noemen. Het boeddhisme bezag van oudsher al de wereld uit deze hoek. Immers, als alles voortdurend in een staat van overgang verkeert (ontstaat-vergaat), dan geldt dit ook voor de stof waaruit de dingen gemaakt zijn: deze moet over een ver-vorm-baarheid beschikken, die onverenigbaar is met ook maar het kleinste deeltje vormvastheid. Onlangs heeft Dr. Vetter in een beschouwing over het boeddhisme in "Intermédiaire" dan ook geconcludeerd, dat materie

1) zie p. 8, 3e alinea.

deelbaar moet zijn in een onbegrensde nadering tot het getal nul; maar aangezien nulmaal nulmaal nul altijd nul blijft, kan daaruit de wereld niet zijn opgebouwd. Daarom, als het waar is dat alles beweegt en de ene beweging zich voortzet in de volgende, dan is er in de wereld niets anders - niets minder, maar ook niets meer - dan juist dit: bewegingen, die vloeiend in elkaar overgaan.

Het is niet zo moeilijk om in te zien, dat zowel wijzelf als de dingen om ons heen onophoudelijk aan het veranderen zijn, ook al gaat het ten dele onmerkbaar langzaam. Ook hebben we nog wel toegang tot het inzicht dat het niet ongeordend in z'n werk gaat, omdat elk moment op grond van het vorige ontstaat. Maar om te begrijpen dat het feit van te bestaan zelf daarmee in de lucht komt te hangen, omdat alles verijlt in substantieloze onderling afhankelijke verbindingen, in eindeloze aantallen en samenvloeiingen.... ja, dat vergt een stuk meer inspanning. Toch is het precies déze beleving der werkelijkheid, waarvoor in de boeddhistische teksten de technische term 'Leegte' wordt gebruikt.
Net als het geval is met het synoniem nibbâna, dat uitdoven betekent, is hiermee de beleving a.h.w. in het negatieve vertaald. Men is te nauwkeurig om positief te formuleren wat rationeel niet te benaderen is. Het stromen der dingen is aan de taal voorbij. In de taal benóemen we dingen, dus we onderscheiden ze van elkaar en doen alsof ze, los van elkaar, bestáán. In de taal kan daarom de dualiteit tussen subject-object of ik - de ander niet worden opgeheven; dat kan alleen geschieden in de 'juiste geestesconcentratie', als de Leegte beleefd wordt. Maar zo is deze belevenis dan noodzakelijk óók - als we toch, niet zonder schroom, willen trachten haar positief te formuleren - een eenheidsbeleving.

1) blz 7 Dit klinkt paradoxaal, maar op dit niveau versmelten alle paradoxen. Is niet, om een voorbeeld te geven, de Boeddha, toen hij het nibbâna, de uitdoving, verwezenlijkte, tegelijk de Alziende, Alwetende geworden? Hoe kan dat dan?

Het bewustzijn moet, op zichzelf genomen, dus in z'n puurheid, ook wel een soort 'leegte' zijn. Nietiging, noemde Sartre het, en het refrein van de Boeddha was: ik ben dit niet, ik ben dat niet, - niet m'n lichaam, niet m'n gevoelens, niet m'n gedachten. Bovenal in de geestesconcentratie dient men zich dat "bewust" te maken en daarmee zó afstand te nemen van alles wat beperkt persoonlijk is, dat het bewustzijn tenslotte boven elk onderscheid-maken verheven is. En zal het vandaaruit dan ook niet begrijpelijk worden, hoe de wereld uit nul kan zijn opgebouwd?
De wereld ís èn is-niet, hebben wij gezien, maar voor de omschrijving van het wezen van de Boeddha na zijn dood wordt de formulering van het Midden nog verdiept: het gaat niet aan te zeggen dat hij ìs noch dat hij níet ís; ook niet dat hij ís èn niet-is, en evenmin dat hij níet is noch niet-is... Wat een verfijnde poging om toch in de taal de dualiteit een eindweegs te overwinnen!
Overigens, in overeenstemming met de hele idee was tijdens zijn leven voor de Boeddha het Midden dat hij niet met de wereld streed, maar zich er ook niet aan onttrok; koel afstand nam, maar ook een geest van allen omvattende welgezindheid ontvouwde; zichzelf uitwiste, maar opging in een volmaakt vrij 'handelen', zoals we ook het 'goede gedrag' hebben geschetst... Zó leeft dus in de wereld, wie haar beziet vanuit het omgekeerde perspectief, voor wie alle polariteiten der werkelijkheid zijn opgelost in de éne stroom, en die stroom weer in de Leegte.

- - -

Hoe moeiteloos sluit het boeddhisme aan bij de natuurlijke gesteldheid der dingen.
In het westen vindt men in hoofdzaak (even grof schematiserend!) twee standpunten. Het eerste is dat der 'gelovigen', die midden in deze wereld der verschijnselen een paar zg. transcendente feiten verstekken, zoals van de Godmens of van de Wederopstanding, - toch wel mede een doorzichtig streven naar wensvervulling. Het tweede standpunt is dat van: we-kunnen-er-niets-van-weten, en dit zó ongenuanceerd radicaal, dat het gezichtsveld wordt ingeperkt; waarbij wel een kritische opstelling waarneembaar is, maar geestelijke uitdroging dreigt.

Hoe anders het boeddhisme! Eerst bevrijdt het aan de hand van een logische analyse de verschijnselen van hun begrensdheid, en hierin ligt al een stuk bevrijding voor de 'beginneling'. In dit stadium schenkt het boeddhisme dus ook wensvervulling, het komt er trouwens voor uit dat leedverlossing het doel is. Maar het zoekt dit niet te bereiken door met ervaring en logica op de vuist te gaan. Immers, als alles voortdúrend aan het voorbijgaan is, dan verliest het begrip vergankelijkheid zijn betekenis, want dan is er ook niets meer waarop het betrokken kan worden. Maar wel vergt het persoonlijke bereidheid om ook van zichzelf als een op zichzelf staand vast gegeven afstand te doen, en zo is de band met het egoïsme al wat losser dan voorheen. Ontvangt hiermee ook het streven naar een betere toekomst voor de wereld niet nog een andere dimensie dan nuchter-rationele overwegingen alléén eraan kunnen geven?
Maar naarmate men dan vordert op de weg en zichzelf meer en meer in de totaliteit objectiveert, vervaagt het verlangen naar persoonlijke-wensjesvervulling, tot het als motivering van het handelen helemaal verdwenen is. Dan tenslotte "rest er geen werk (kamma) meer, dat eindig of meetbaar is".

Alle leven is gedwongen elkaar te verslinden. We zien het al in de plantenwereld en de samenleving der mensen is daarmee bepaald niet in tegenspraak.
Maar was het voor de Boeddha dan nog mogelijk geweest om zich daaraan medeschuldig te blijven maken en in een beperkt bestaan terug te keren?
Toch is in het mahâyâna (dat de aanhangers van het hînayâna immers streven-naar-heil-voor-zich-alleen verwijt) de gedachte gerezen dat de Heilige, wiens doel het heil der wereld is, niet het nibbâna kan binnengaan voordat alwat leeft mèt hem is verlost. Persoonlijk vind ik echter de hînayâna-opvatting van Boeddha's verdwijnen grootser. In de eerste eeuwen na zijn heengaan beeldt men de Leraar slechts uit door zijn voetafdruk, of door een parasol boven een paard met ontbrekende ruiter, of door de Bodhiboom zonder de

gestalte van de Ontwaakte - en hoe aangrijpend is niet de werking van die lege plaats.
Als, in het bericht daarover in de Pâlicanon, de Boeddha zijn dood voelt naderen, vraagt zijn lievelingsdiscipel Ânanda hem in diepe droefheid zijn Gemeente niet te verlaten. Hoe volwassen in de wàre zin van het woord klinkt dan het antwoord dat hij Ânanda geeft. Heeft hij, de Boeddha, ooit gepretendeerd dat de Gemeente onder zíjn leiding staat? Laat leiden wie dat niet laten kan - híj niet! En heeft hij Ânanda niet altijd voorgehouden, zich een beetje los te maken van alwie hem té na aan het hart ligt, ook van hemzelf, de Boeddha? Ieder dient z'n heil in zichzelf te vinden, Ânanda! - Toch, na dit vermaan, troost hij Ânanda in de fijnste bewoordingen, hij wekt hem op tot zelfvertrouwen, prijst de beminnelijkheid van zijn optreden en dankt hem voor al zijn trouwe zorgen. Ook verzamelt hij nog eenmaal zijn lichaamskracht om zijn laatste reis te volbrengen, monniken en leken toe te spreken en dienstige aanwijzingen te geven voor de toekomst. Hij legt vast hoe de zuiverheid van de Leer behoed kan worden en gelast een hoofse aanspreektitel voor de oudere monnik, ter verzekering van de discipline in de Gemeente ook na zijn heengaan. De plaatsen waar zich de hoofdmomenten van zijn leven hebben afgespeeld, bestemt hij voor pelgrimsoorden, en zullen deze niet des te inspirerender werken, als hijzelf onvindbaar geworden zal zijn? - En dan: zeg niet, Ânanda, de Leer heeft zijn Leermeester verloren, de Leer zèlf zal voortaan u aller leermeester zijn! - Wat klinkt er dóór in deze woorden? Maakte het voor de Boeddha nog verschil: hijzelf voortlevend, of de Leer, levend in de harten der mensen?
Hoe het zij, "alwat òntstaat, vergaat", Die wet kent geen uitzondering, ook niet voor de persoon van de Boeddha en hijzelf overschatte zijn reikwijdte zeker niet. De verhevenste troost misschien die hij bij zijn afscheid de treurende wereld liet, was dat als hijzelf en zijn leer eenmaal vergeten zullen zijn, zeker een nieuwe Boeddha verschijnen zal. En hij gaf hem die na hem zou komen, veelzeggend, de naam Metteyya, wat betekent: Hij die vol liefde is.

Tonny K.-Sch.

EEN VOORBEELD VAN 'OMHOOGDRIJVENDE VERRUKKING'

Eens verhief zich, in het dorp Vattakâlaka dat in de nabijheid van het Girikandakaklooster[1] ligt, de dochter van een familie in de lucht ten gevolge van omhoogdrijvende verrukking, verbonden met een intens denken aan de Boeddha.
Haar ouders, zegt men, zelf zich naar het dorp begevende om een leerrede aan te horen, zeiden tot haar: "Liefje, je bent zwanger, je kunt niet te ongelegener tijd uit wandelen gaan. Wij zullen de leerrede aanhoren en de verdienste daarvan op jou overbrengen." En daarop vertrokken zij.
Zij, hoewel verlangende te gaan, kon hun woorden niet weerstreven en bleef thuis. Maar staande in de tuin van het huis en bij maanlicht de Girikandakatempel ontwarend, die zich tegen de hemel aftekende, zag zij hoe de tempellampen werden aangestoken en hoe de vier scharen der gelovigen[2] bloemen en reukstoffen en zulks meer voor de tempel offerden en er omheen wandelden, hem aan de rechterzijde houdende[3]; en zij hoorde het gerucht van de gemeenschappelijke recitatie der monniken. En daarop dacht zij: "Hoe gelukkig zijn deze mensen die, naar het klooster gaande, in zo'n tempelhof kunnen rondwandelen en een zo lieflijke leerrede aanhoren!"
En terwijl ze keek naar de tempel die daar lag gelijk een berg parels, steeg in haar de omhoogdrijvende verrukking op. En opvliegende in de lucht bevond zij zich nog vóór haar vader en moeder daar in de hof van de zich in de hemel verheffende tempel. En eerder dan zij had zij de tempel beklommen en eerbetoon gebracht, en stond zij daar, luisterend naar de leerrede.

Vert. uit het Pâli:

Buddhaghosa, "Visuddhimagga",IV,96

1) rotswandklooster.
2) de monniken,nonnen, lekebroeders en lekezusters.
3) als teken van eerbied.

KORT OVERZICHT TIJDSCHRIFTEN

Wij ontvingen:

World Buddhism, Nugegoda, Ceylon.

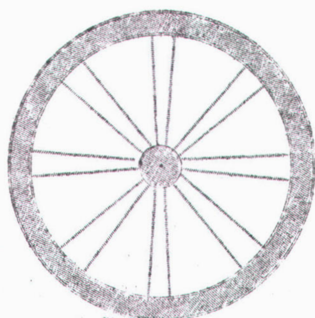
Zeer onlangs bereikten ons kort na elkaar de drie laatste afleveringen van het vorige jaar, okt., nov. en dec. 1972 . Ze bevatten o.m. de laatste bijdragen van Piyadassi over het psychologische aspect van het boeddhisme; en de eerste twee van een serie artikelen over "Buddhism and Problems of the Modern Age" door Malalasekera. Wij voelen ons ertoe verleid een aardige formulering hieruit te citeren: "Without constant change, yesterday's revolution becomes today's convention and today's convention is tomorrow's tyranny. Our very survival is tied up with change". - In het nov.nr. trok een ingezonden brief over het probleem van de vrije wil in het boeddhisme onze aandacht. Het mentale aspect van de wil is net zo goed als gevoel, bewustzijnsinhouden enz. wel geconditioneerd, maar daarom niet minder feitelijk.

The Middle Way, Buddh.Society 58 Eccleston Sq., Londen. Afl. febr. 1973. Uitmuntend zijn in The Middle Way altijd de bijdragen van Muriel Clark. Ditmaal over de dichter uit de Engelse romantiek Keats en het boeddhisme, met de conclusie:"I believe that Keats would have been comfortable in the climate of Buddhism, in its coolness, clarity and exhilaration". In Keats' "To Autumn" is er geen dualiteit meer, "no comments, no regrets, no philosophising; one might describe it as an essay in awareness. Keats has become what he contemplates; there is no distinction between subject and object."

Der Kreis, Ts. van de Orde 'Arya Maitreya Mandala' voor Westeuropa. Afl. jan./febr. 1973. Hierin opgenomen is het eerste artikel "Über die Entwicklung des Buddhismus" door Lama Anangavajra Khamsum Wangchuk. Naar onze mening een uitstekend artikel, dat

direct op de kern van het boeddhisme afgaat: het dynamische wezen van de werkelijkheid en in verband daarmee de zekerheid dat al het individuele het universele tot basis heeft.

<u>Won Buddhism</u>, uitg. Research Institute for Overseas Missions, Won Kwang University, Iri City, Cholla Pukdo, Korea. Vol. 2, Number 4, 1972. Een keurig in druk uitgevoerd tijdschrift, dat echter inhoudelijk o.i. weinig te bieden heeft.

SADDHARMA

is een uitgave van de Stichting Nederlands Buddhistisch Centrum

de Stichting werd opgericht op 8 november 1967

haar doelstelling is:
de studie van de beginselen van het buddhisme te bevorderen en de praktische toepassing van deze beginselen aan te moedigen

de Stichting is geen religieus genootschap maar wil helpen diegenen te verenigen – welke levensovertuiging of geloof zij ook aanhangen – die op enigerlei wijze in het buddhisme belang stellen of zich daarbij betrokken voelen

iedereen, ook organisaties of instellingen, kunnen als begunstiger aan de Stichting steun verlenen

het contact-adres van de Stichting is dat van de redactie van Saddharma; dit adres is op de eerste bladzijde van dit tijdschrift vermeld

begunstigers ontvangen regelmatig, tenminste vijf maal per jaar, de afleveringen van Saddharma
zij hebben tevens het recht deel te nemen aan de landelijke bijeenkomsten, die een- of tweemaal per jaar gehouden worden